

1. PMĮ 5 straipsnio 1 dalies 3 punkto apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

Komentaras

1. Pajamų iš paskirstytojo pelno apmokestinimo tvarka nustatyta PMĮ VII skyriuje „Dividendų ir kito paskirstytojo pelno apmokestinimo tvarka“ (žr. PMĮ 33-35 straipsnių komentarus).

2. Iš paskirstytojo pelno gautos pajamos apmokestinamos 15 proc. pelno mokesčio tarifu, išskyrus tam tikras išimtis nustatytas PMĮ 33-35 straipsniuose.

2. PMĮ 5 straipsnio 1 dalies 4 punkto apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

Komentaras

Pagal PMĮ 4 straipsnio 6 dalį pelno mokesčio mokestinei bazei (pajamoms) priskirtos sumos (panaudotos ne pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme nustatytą paramos paskirtį, taip pat iš vieno paramos teikėjo per mokestinį laikotarpį grynais pinigais gautos paramos dalis, viršijanti 250 MGL dydžio sumą) apmokestinama be atskaitymų, taikant 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

Pavyzdys

Viešoji įstaiga iš akcinės bendrovės X per mokestinį laikotarpį grynais pinigais gavo 13 000 Eur paramą. 2021 metų 250 MGL (bazinė socialinė išmoka) yra 10 000 Eur (40 Eur x 250). Gautą paramą viešoji įstaiga panaudojo savo įstatuose numatytai veiklai vykdyti. Vadovaujantis PMĮ 5 str. 1 dalies 4 punktu, visa 250 MGL dydžio sumą viršijanti grynais pinigais gautos paramos dalis, t. y. 3 000 Eur (13 000 Eur – 10 000 Eur), priskiriama pelno mokesčio bazei, neatsižvelgiant į gautos paramos panaudojimą. Todėl viešoji įstaiga nuo mokesčio bazei (pajamoms) priskirtų 3 000 Eur privalo apskaiciuoti ir sumokėti 450 Eur (3 000 Eur x 15 proc.) pelno mokestį.

3. PMĮ 12 straipsnio 11 punkto nauja redakcija ir šios dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

~~11) praėjusių mokestinių laikotarpių klaidų ir netikslumų taisymai pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 18 straipsnį;~~

11) praėjusių mokestinių laikotarpių klaidų ir netikslumų taisymai pagal finansinės apskaitos tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus;

(pagal 202 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną 2021 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XIV-686 redakciją; taikoma nuo 2022 m. gegužės 1 d.)

Komentaras

Praėjusių mokestinių laikotarpių klaidų ir netikslumų taisymai atliekami pagal finansinės apskaitos tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus. Jeigu dėl įsivėlusios klaidos buvo padidintos vieneto praėjusio mokestinio laikotarpio pajamos ir vienetas, taisydamas klaidą, kitų metų finansinėje ataskaitoje finansinėse ataskaitose įregistravo praėjusio laikotarpio pajamas, tai tokios pajamos, pelno mokesčiu neapmokestinamos (apskaičiuojant kitų metų apmokestinamąjį pelną, iš pajamų atimamos). Tačiau, jei dėl praėjusio mokestinio laikotarpio klaidų ir netikslumų

vieneto pelno mokesčio deklaracijoje buvo pateikti netikslūs duomenys ir neteisingai apskaičiuotas pelno mokestis, tai praėjusio mokestinio laikotarpio netikslumus vienetas turi ištaisyti, pateikdamas patikslintą praėjusio mokestinio laikotarpio pelno mokesčio deklaraciją (arba atitinkamų praėjusių mokestinių laikotarpių pelno mokesčio deklaracijas, jei taisomos ne vieną mokestinį laikotarpį pastebėtos klaidos ar netikslumai), ir sumokėti pelno mokestį bei delspinigius, jei padidėjo apmokestinamasis pelnas.

Nuo 2004 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio pradžios, vienetai **Vienetai**, kurie, tvarkydami ~~būhalterinę finansinę~~ apskaitą ir rengdami ~~finansinę atskaitomybę~~ **metinių finansinių ataskaitų rinkinius**, privalo vadovautis arba vadovaujasi VAS, ~~po metinės finansinės atskaitomybės~~ **po metinių finansinių ataskaitų rinkinio** patvirtinimo paaiškėjusias klaidas taiso 7 VAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka. Pagal šiame standarte nustatytą tvarka, praėjusių ataskaitinių laikotarpių klaidos gali būti taisomos dviem būdais:

- perspektyviniu būdu, kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais;
- retrospektyviniu būdu, kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami ne tik nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais, bet ir ankstesniais laikotarpiais.

Tačiau neatsižvelgiant į tai, koku būdu – perspektyviniu (kai klaidos taisomos kitų metų finansinėje atskaitomybėje ar retrospektyviniu (kai koreguojamas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis, buvęs ataskaitinio laikotarpio pradžioje) vienetas taisė klaidas, jei dėl praėjusio mokestinio laikotarpio klaidų ir netikslumų vieneto pelno mokesčio deklaracijoje buvo pateikti netikslūs duomenys ir/ar neteisingai apskaičiuotas pelno mokestis, tai praėjusio mokestinio laikotarpio netikslumus vienetas turi ištaisyti, pateikdamas patikslintą praėjusio mokestinio laikotarpio pelno mokesčio deklaraciją (arba atitinkamų praėjusių mokestinių laikotarpių pelno mokesčio deklaracijas, jei taisomos ne vieną mokestinį laikotarpį pastebėtos klaidos ar netikslumai), ir sumokėti pelno mokestį bei delspinigius, jei padidėjo apmokestinamasis pelnas.“.

(Pakeista pagal VMI prie FM 2005-07-12 raštą Nr. (18.10.31-1)-R-6516)

4. PMĮ 16 straipsnio 2 dalyje apibendrinto paaiškinimo (komentarų) išbraukti pavyzdžius, kaip neaktualius.

5. PMĮ 17 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 5 punkto pakeitimas:

5. Vienetas, tvarkydamas ~~būhalterinę finansinę~~ apskaitą, sprenddamas išlaidų priskyrimo tiesioginėms ir netiesioginėms išlaidoms klausimus, nustatydamas netiesioginių išlaidų paskirstymo gaminamai produkcijai (vykdomam užsakymui) kriterijus, taip pat priskirdamas sąnaudas, tenkančias parduotai produkcijai (užsakymui), turi vadovautis ~~būhalterinę finansinę~~ apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais (žr. PMĮ 57 str. 2 dalies komentarą).

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, taikomos tik tos ~~būhalterinę finansinę~~ apskaitą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, kurios neprieštarauja PMĮ nuostatoms. Tvarkant vieneto ~~būhalterinę finansinę~~ apskaitą pagal nustatytus apskaitos reikalavimus, ne visos ~~būhalterinėje finansinėje~~ apskaitoje įregistruotos sąnaudos, skaičiuojant apmokestinamąjį pelną, gali būti priskiriamos leidžiamiems atskaitymams. Leidžiamų atskaitymų ir ribojamų dydžių leidžiamų atskaitymų iš pajamų tvarka nustatyta PMĮ 17-30 straipsniuose (žr. PMĮ 17-30 straipsnių komentarus).

6. PMĮ 17 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 6.4 papunkčio pakeitimas:

6.4. Dėl parduotų prekių įsigijimo kainos.

Sąnaudomis, priskiriamoms leidžiamiems atskaitymams, laikoma parduotų prekių įsigijimo kaina. Atsargų sąnaudos, kurios, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, priskiriamos leidžiamiems atskaitymams, apskaičiuojamos pagal **taikomą atsargų įkainojimo būdą, kuris pasirinktas vadovaujantis finansinę apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais, ir kuriuo**

vadovaujantis sudaromas metinių finansinių ataskaitų rinkinys ~~PMĮ 57 str. 4 dalies nuostatas (žr. PMĮ 57 str. 4 dalies komentarą).~~

7. PMĮ 17 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 6.7 papunkčio pakeitimas:

6.7. Dėl degalų (kūrą) ir elektrą naudojančių priemonių eksploatavimo išlaidų.

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, sunaudotų degalų (kuro) ir elektros įsigijimo kaina, taip pat kitos degalų (kūrą) ir elektrą naudojančios priemonės eksploatavimo išlaidos (pvz. naudojant įmonės veikloje automobilį – perduotų naudoti tepalų, padangų, plovimo medžiagų, filtrų, įvairių smulkių detalių įsigijimo kaina ir kt.) priskiriamos prie leidžiamų atskaitymų.

Įmonių ~~būhalterinėje~~ **finansinėje** apskaitoje fiksuojamos ūkinės operacijos, tarp jų ir susijusios su degalų (kūrą) ir elektrą naudojančių priemonių panaudojimu, turi būti pagrįstos dokumentais, iš kurių būtų galima spręsti, kad degalai (kuros) ir elektra sunaudoti vieneto pajamoms uždirbti ar ekonominei naudai gauti.

Degalų (kuro) ir elektros sunaudojimo normas įmonė patvirtina atsižvelgdama į degalus (kūrą) ir elektrą naudojančios priemonės gamintojo nurodytus techninius duomenis. Įmonė, atsižvelgdama į veiklos pobūdį ir darbo sąlygas, gali ir pati nusistatyti kitą metodiką (pvz. automobiliui atlikti bandomuosius važiavimus), kuri leistų patikimai įvertinti ir nustatyti faktiškai sunaudojamą degalų (kuro) ir elektros kiekį, įmonės veikloje naudojamai priemonei. Visais atvejais kuro sunaudojimo normos turi būti techniškai pagrįstos.

Leidžiamiesiems atskaitymams galima priskirti tik faktiškai sunaudotą (siejamą su įmonės pajamų uždirbimu) degalus (kūrą) ir elektrą naudojančiai priemonei tenkantį degalų (kuro) ir elektros kiekį, neviršijant nustatyto norminio kiekio.

Atsižvelgdama į veiklos pobūdį ir kitas darbo sąlygas, įmonė pati nusistato, kokiais dokumentais, patvirtintais atsakingų asmenų parašais, turi būti įforminamas degalų (kuro) ir elektros bei kitų su degalų (kūrą) ir elektrą naudojančių priemonių eksploatavimu susijusių medžiagų sunaudojimas, pvz., gali būti naudojami degalų (kuro) ir elektros nurašymo aktai, degalų (kuro) ir elektros sunaudojimo ataskaitos ir pan. Tokiu būdu degalų (kuro) ir elektros ir kitos su autotransporto priemonių naudojimu susijusios sąnaudos leidžiamais atskaitymais gali būti pripažintos ir be automobilio kelionės lapų (t. y. dokumentų, kuriuose detalieji nurodyti maršrutai, kuriais automobilis važiavo).

Prie leidžiamų atskaitymų priskiriamos išlaidos, susijusios su specializuotų organizacijų atliekamais patarnavimais (mokėjimai už automobilių technines apžiūras, plovimą ir kt.). Šios išlaidos leidžiamais atskaitymais pripažįstamos remiantis atitinkamai įformintais tų patarnavimų atlikimo dokumentais.

~~(Pakeistas 17 str. 1 dalies 6.7 punktas VMI prie FM 2020-04-09 raštu Nr. (32.42-31-1E) RM-12726)~~

8. PMĮ 17 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 6.18 papunkčio pakeitimas:

9. PMĮ 17 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 6.26.2 papunkčio pakeitimas:

6.26.2. Kai įmonė savo lėšomis (pati arba pagal sutartį su kitais ūkio subjektais) įrengia infrastruktūros objektus (pvz., prie vieneto nekilnojamojo turto ~~invalidams~~ **neigaliesiems** skirti privažiavimo takai, automobilių stovėjimo aikštelė ir pan.), kurie yra būtini (reikalingi) vieneto veikloje ir yra neperduotini savivaldybei, tai tokio infrastruktūros objekto sukūrimo sąnaudos priskiriamos ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo kainai, nuo kurios apskaičiuota nusidėvėjimo suma, nustatant apmokestinamąjį pelną, priskiriama ribojamų dydžių leidžiamiesiems atskaitymams.

10. PMĮ 22 straipsnio 2 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) antrą 4 punktą laikyti 4¹ punktu.

11. PMĮ 28 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 7 ir 8 punktus pernumeruoti į 6 ir 7 punktus.

12. PMĮ 31 straipsnio 1 dalies 14 punkto nauja redakcija ir šio punkto apibendrinto paaiškinimas (komentarai):

~~14) praėjusių mokesčių laikotarpių klaidų ir netikslumų taisymai pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 18 straipsnį.~~

14) praėjusių mokesčių laikotarpių klaidų ir netikslumų taisymai pagal finansinės apskaitos tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus;

(pagal 202 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokesčių laikotarpių apmokestinamąjį pelną 2021 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XIV-686 redakciją; taikoma nuo 2022 m. gegužės 1 d.)

Komentaras

~~Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 18 str. 4 dalyje nustatyta, kad~~
Praėjusių mokesčių laikotarpių klaidų ir netikslumų taisymai atliekami pagal finansinės apskaitos tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus.

Jeigu dėl įsivėlusios klaidos buvo padidintos vieneto praėjusio mokesčio laikotarpio sąnaudos (leidžiami ir ribojamo dydžio leidžiami atskaitymai), ir vienetas, taisydamas klaidą, kitų metų finansinėje atskaitomybėje finansinėse ataskaitose įregistravo praėjusio laikotarpio sąnaudas, tai tokios sąnaudos priskiriamos neleidžiamiems atskaitymams (apskaičiuojant kitų metų apmokestinamąjį pelną, iš pajamų neatimamos). Tačiau, jei dėl praėjusio mokesčio laikotarpio klaidų ir netikslumų vieneto pelno mokesčio deklaracijoje buvo pateikti netikslūs duomenys ir neteisingai apskaičiuotas pelno mokestis, tai praėjusio mokesčio laikotarpio netikslumus vienetas turi ištaisyti, pateikdamas patikslintą praėjusio mokesčio laikotarpio pelno mokesčio deklaraciją (arba atitinkamų praėjusių mokesčių laikotarpių pelno mokesčio deklaracijas, jei taisomos ne vieną mokesčių laikotarpį pastebėtos klaidos ar netikslumai), ir sumokėti pelno mokestį bei delspinigius, jei padidėjo apmokestinamasis pelnas.

~~Nuo 2004 metais prasidėjusio mokesčio laikotarpio pradžios, vienetai Vienetai, kurie, tvarkydami finansinę apskaitą buhalterinę apskaitą ir rengdami finansinę atskaitomybę metinių finansinių ataskaitų rinkinius, privalo vadovautis arba vadovaujasi VAS, po metinės finansinės atskaitomybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo paaiškėjusias klaidas taiso 7 VAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka. Pagal šią standartą nustatytą tvarką, praėjusių ataskaitinių laikotarpių klaidos gali būti taisomos dviem būdais:~~

- perspektyviniu būdu, kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais;
- retrospektyviniu būdu, kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami ne tik nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais, bet ir ankstesniais laikotarpiais.

Tačiau neatsižvelgiant į tai, kokių būdu – perspektyviniu (kai klaidos taisomos kitų metų finansinėje atskaitomybėje ar retrospektyviniu (kai koreguojamas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis, buvęs ataskaitinio laikotarpio pradžioje) vienetas taisė klaidas, jei praėjusio mokesčio laikotarpio klaidų ir netikslumų vieneto pelno mokesčio deklaracijoje buvo pateikti netikslūs duomenys ir/ar neteisingai apskaičiuotas pelno mokestis, tai praėjusio mokesčio laikotarpio netikslumus vienetas turi ištaisyti, pateikdamas patikslintą praėjusio mokesčio laikotarpio pelno mokesčio deklaraciją (arba atitinkamų praėjusių mokesčių laikotarpių pelno mokesčio deklaracijas, jei taisomos ne vieną mokesčių laikotarpį pastebėtos klaidos ar netikslumai), ir sumokėti pelno mokestį bei delspinigius, jei padidėjo apmokestinamasis pelnas.

(Pakeista ir papildyta pagal VMI prie FM 2005-07-12 raštą Nr. (18.10-31-1)-R-6516)

13. PMĮ 39¹ straipsnio 6 dalies nauja redakcija ir šios dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

~~6. Priskiriamos Europos ekonominių interesų grupės pajamos ir sąnaudos išreiškiamos eurai taikant euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą pajamų ir sąnaudų priskyrimo dieną.~~

6. Priskiriamos Europos ekonominių interesų grupės pajamos ir sąnaudos išreiškiamos eurai taikant euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą pagal Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymą pajamų ir sąnaudų priskyrimo dieną.

~~(KEISTA: 2014-09-23 įstatymu Nr. XII-1131 (nuo 2015-01-01), taikomas apskaičiuojant 2015 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pelno mokestį).~~

(pagal 202 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną 2021 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XIV-686 redakciją; taikoma nuo 2022 m. gegužės 1 d.)

Komentaras

Lietuvos vienetui tenkančios ne Lietuvoje registruotos EEIG pajamos ir sąnaudos turi būti nurodomos eurai taikant euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos **finansinės apskaitos** įstatymą pajamų ir sąnaudų priskyrimo dieną, t. y. EEIG finansinio laikotarpio paskutinę dieną.

Pavyzdys

Lietuvos vieneto, EEIG, įsteigtos vienoje iš ES ne euro zonos valstybių narių, dalyvio, mokestinis laikotarpis yra kalendoriniai metai, kuris sutampa su tos EEIG finansiniu laikotarpiu.

Lietuvos vienetas, apskaičiuodamas 2015 **2022** mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, į šio mokestinio laikotarpio pajamas įtrauks ir atitinkamai apskaičiuotas EEIG 2015 **2022** metų pajamas bei sąnaudas, apskaičiuotas pagal euro ir užsienio valiutos santykį (pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės **finansinės** apskaitos įstatymą), nustatytą 2015-12-31 **2022-12-31**.

14. PMĮ 58 straipsnio 16-3 dalies 3 punkto apibendrinto paaiškinimo (komentar) pakeitimas:

3. Vadovaujantis Aprašu, riboto darbingumo asmenimis laikomi:

a) ~~invalidai~~ **neįgalieji** ir (arba) asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos ~~invalidų neįgaliųjų~~ socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas mažesnis kaip 55 procentų darbingumo lygis;

b) senatvės pensijos amžių, nustatytą Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme, sukakę asmenys;

c) namudininkai: vienas iš tėvų, įtėvių ar globėjų, auginantys vieną ar daugiau vaikų iki 8 metų amžiaus, vaikus (~~invalidus~~ **neįgaliuosius**) ir (arba) asmenis iki 18 metų, kuriems Lietuvos Respublikos ~~invalidų neįgaliųjų~~ socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis, taip pat daugiavaikės motinos, turinčios 4 ir daugiau nepilnamečių vaikų;

d) valstybės įmonėse prie pataisos namų dirbantys nuteistieji;

e) mokiniai, atliekantys gamybinę praktiką;

f) psichiatrijos sveikatos priežiūros įstaigose gydomi ir gamybinės reabilitacijos įstaigose ar įmonėse terapinio ir reabilitacinio pobūdžio veikla užsiimantys ligoniai.